

OSLO TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 14.11.2024 i Oslo tingrett,
Sak nr.: 24-078941TVI-TOSL/04 og 24-078937TVI-TOSL/04
Dommer: Tingrettsdommer Helen Engebrigtsen
Saken gjelder: Krav om erstatning for forskjellsbehandling av aksjonærer.
Begjæring om at saken fremmes som gruppesøksmål, samt spørsmål om forening til felles behandling

Kistefos Investment AS
Kistefos AS

Advokat Olav Fredrik Perland

mot

Peder Sortland
Ingrid Kylstad
Ellen Solstad
Harald Espedal
Lars Peder Solstad

Advokat Per Magne Ristvedt og
advokat Erlend Wallevik Holstrøm

Aker Capital AS

Advokat Jon Christian Thaulow og
advokat Atle Johansen Skaldebø-Rød

Frank Ove Reite

Advokat Jan Birger Jansen

og

Kistefos Investment AS
Kistefos AS

Advokat Helge Skogseth Berg

mot

Pareto Securities AS

Advokat Marius Moursund Gisvold og
advokat Mathias Tveten

KJENNELSE

Sakene gjelder krav om erstatning for forskjellsbehandling av ulike aksjonærer i Solstad Offshore ASA, og to saker er reist mot ulike involverte aktører. Sakene er begjært fremmet som gruppesøksmål.

Det avses nå felles kjennelse i sakene 24-078941 Kistefos m fl – Aker Capital m fl og 24-078937 Kistefos m fl – Pareto Securities om det skal gis tillatelse til å fremme gruppesøksmål og om sakene skal forenes.

Sakenes bakgrunn

Ved stevning innkommet til Ringerike, Asker og Bærum tingrett 16. mai 2024 (sak nr 24-078941 – heretter kalt Styreansvarssaken) har Kistefos AS og Kistfos Investment AS reist søksmål mot nærmere navngitte styremedlemmer og daglig leder i Solstad Offshore ASA, samt Aker Capital AS med påstand om grov forskjellsbehandling av aksjonærene i Solstad Offshore ASA i forbindelse med refinansiering av selskapet. En nærmere beskrevet gjennomført transaksjon (Transaksjonen) har ifølge saksøkerne medført grov forskjellsbehandling av aksjonærene i Solstad Offshore, og overføring av verdier og kontroll fra aksjonærfellesskapet i Solstad Offshore til Solstad Maritime, til særfordel for Aker Capital og Akers datterselskap AMSC ASA. Saksøkerne krever erstattet sitt økonomiske tap som følge av Transaksjonen.

De samme saksøkerne fremmet tilsvarende krav mot Pareto Securities ved stevning til Oslo tingrett samme dag (sak nr 24-078937 – heretter kalt Paretosaken), og det ble anført at Pareto er erstatningsansvarlig basert på ulovfestet profesjonsansvar og medvirkning til Solstad Offshore-styrets beslutninger.

Ringerike, Asker og Bærum tingrett besluttet 9. september å overføre Styreansvarssaken til Oslo tingrett etter domstolloven § 38.

Både Styreansvarssaken og Paretosaken er begjært fremmet som gruppesøksmål, noe de saksøkte i begge sakene motsetter seg. I planmøte 26. september var det enighet om at spørsmål om gruppesøksmål og forening var velegnet for skriftlig behandling, og at det ikke var behov for muntlig forhandling om dette. Alle parter i begge sakene har fått anledning til å uttale seg skriftlig om gruppesøksmål og forening, samt spørsmål om sakskostnader.

Saksøkerne – Kistefos m fl – har i korte trekk anført

Saksøkerne i begge sakene krever at sakene behandles som gruppesøksmål etter tvisteloven § 35-6 (påmeldingsalternativet), med Kistefos AS som grupperepresentant og saksøker nr 2, Kistefos Investment, som grupped medlem. Vilkårene for gruppesøksmål er oppfylt, og kravene har samme eller vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag. Det er de

samme ansvarsgrunnlag, den samme årsakssammenhengen og like økonomiske tap (pr aksje) som vil utgjøre grunnlaget for alle aksjonærenes krav.

Saksøkerne i Paretosaken mener at prosessen om å godta gruppesøksmål eller ikke skal følge Styreansvarssaken. Saksøkerne har presisert at kravet fra alle potensielle aksjonærer bygger på et vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag og at gruppesøksmål er den beste behandlingsmåten. For øvrig har saksøkerne i Paretosaken i store trekk fremsatt tilsvarende anførsler som i Styreansvarssaken.

Det er ikke bare Kistefos som er misfornøyd med Transaksjonen, og det er betydelig oppslutning bak gruppesøksmålet. Alle aksjonærer må gis reell mulighet til å gjøre sitt økonomiske krav gjeldende i et gruppesøksmål, og den enkelte aksjonær må etter invitasjon vurdere om de ønsker å benytte seg av muligheten. Den potensielle kretsen er stor, og saken er godt egnet som gruppesøksmål. Kistefos har bedt aksjonærer om uforpliktende tilbakemelding på om de er interesserte i å delta i et gruppesøksmål. Totalt 279 aksjonærer har meldt at de er interesserte.

Gruppesøksmål er den beste måten for aksjonærfellesskapet å få fremmet sine krav på. Hensynet til domstolstilgang tilsier at sakens skal fremmes som gruppesøksmål. Alternativet er at et stort antall aksjonærer blir henvist til å forfølge kravet på egenhånd. Det er ikke realistisk at mindre enkeltaksjonærer har muligheter til det. For mindre aksjonærposter er det prosessøkonomisk irrasjonelt å ta ut egne, separate søksmål. Subjektiv kumulasjon gir ikke en praktisk søksmålstilgang fordi ansvaret for de saksøktes sakskostnader ikke står i forhold til omfanget av eget erstatningskrav.

Saksøkerne ønsker at retten setter som vilkår for registrering som gruppemedlem at gruppemedlemmet er ansvarlig for å forskuddsbetale et maksimalt kostnadsansvar fastsatt som et nærmere angitt beløp pr aksje i Solstad Offshore i den aktuelle perioden. Kistefos påtar seg, som grupperepresentant, å bære ansvaret for de overskytende kostnadene ved gruppesøksmålet.

For det tilfellet at retten kommer til at saken ikke skal fremmes som gruppesøksmål er søksmålet subsidiært fremmet som ordinært søksmål med Kistefos og Kistefos Investment som saksøkere, og det tas forbehold om senere tilslutning fra flere saksøkere ved subjektiv kumulasjon.

Saksøker har i både Styreansvarssaken og Paretosaken nedlagt følgende prosessuelle påstand om gruppesøksmål:

1. Saken fremmes som gruppesøksmål etter tvisteloven § 35-6.
2. Som grupperepresentant oppnevnes Kistefos AS.

Saksøker har begjært Styreansvarssaken og Paretosaken forent til felles behandling. Saksøker har anført at vilkårene for forening i tvisteloven § 15-6 er oppfylt. Kravene i begge sakene skal behandles med samme sammensetning av retten, etter hovedsakelig samme saksbehandlingsregler og sakene reiser likeartede spørsmål. De faktiske omstendighetene er felles for begge søksmålene, og vil kreve samme bevisførsel og redegjørelse. Selv om gjennomgangen av juridiske kilder vil kunne være noe ulik for sakene, vil det medgå bortimot dobbel tid ved å behandle sakene hver for seg. Et krav om lemping vil også kunne behandles mest forsvarlig ved forening.

Når det gjelder spørsmålet om forening, har saksøker nedlagt følgende påstand:

Sak 24-078941 og sak 24-078937 forenes til felles behandling.

De saksøkte i Styreansvarssaken har i korte trekk anført

Det er særlig prosessfullmektig for saksøkte nr 1-5 i Styreansvarssaken som har fremmet anførsler for retten knyttet til spørsmålet om gruppesøksmål skal tillates fremmet. Retten oppfatter det slik at de øvrige saksøkte slutter seg til de anførselene som er fremmet av saksøkte 1-5.

De saksøkte har anført at vilkårene for gruppesøksmål i tvisteloven § 35-2 ikke er oppfylt. Det foreligger vesentlige og klart relevante forskjeller mellom ulike aksjonærer og grupper av aksjonærer, som medfører at ikke alle aksjonærene har krav som bygger på vesentlig likt eller samme faktiske eller rettslige grunnlag.

De saksøkte stiller spørsmålsteget ved den angivelige interessen for et eventuelt gruppesøksmål, slik Kistefos har presentert det for retten.

Knyttet til anførselen om grov forskjellsbehandling anføres at de som eide aksjer pr 23. oktober 2023 står i en annen stilling enn de som senere har ervervet aksjer. Forskjeller i aksjonærposisjon vil være av betydning for om styrets handlinger har vært ansvarsbetingende. Forskjellsbehandling av én aksjonær er heller ikke ensbetydende med ansvarsbetingende forskjellsbehandling av hele aksjonærgruppen. Kistefos sto i en særstilling med tanke på muligheter for en rettet emisjon. Det er relevant for vurderingen av eventuell forskjellsbehandling, selv om en slik rettet emisjon ikke i praksis var et alternativ. Saksøkte pretenderer at de mindre aksjonærene ville vært i samme økonomiske posisjon uansett, og for de større aksjonærene må det vurderes konkret om det var ansvarsbetingende at styret ikke henvendte seg direkte med forespørsel om å bidra med ny kapital, og om dette har årsakssammenheng med det angitte tapet. For de sentrale spørsmålene saken reiser om ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og økonomisk tap må både bevisbedømmelse og rettsanvendelse foretas individuelt overfor den enkelte aksjonær. Muligheten for undergrupper i gruppesøksmål vil ikke på tilfredsstillende måte avhjelpe dette.

Gruppessøksmål er ikke den beste behandlingsmåten for denne saken. Ordinært søksmål, eventuelt med subjektiv kumulasjon, fremstår som en bedre egnet prosessform. Ingen aksjonærer vil lide tap, og en slik prosessform vil være mindre kostnadskrevende. I tillegg kommer behovet for individuelle tilpasninger som er nødvendige og som gjør gruppessøksmål dårlig egnet.

De saksøkte i Styreansvarssaken har nedlagt følgende påstand om gruppessøksmål:

- 1 Gruppessøksmål tillates ikke
- 2 De saksøkte tilkjennes sakskostnader knyttet til avklaring av gruppessøksmål

De saksøkte mener at retten bør vente med å avgjøre om Styreansvarssaken og Paretosaken skal forenes til etter at stansings spørsmålet er avgjort. Uansett mener de saksøkte at sakene ikke bør forenes.

De saksøkte i Paretosaken har i korte trekk anført

Hvorvidt Paretosaken skal fremmes som gruppessøksmål eller ikke må sees i sammenheng med vurderingen av om sakene skal forenes. Forening er ikke hensiktsmessig dersom sakene skal føres i ulike prosessformer.

Dersom Paretosaken ikke stanses, vil Pareto ikke motsette seg at de to sakene forenes til felles behandling. Paretos innvendinger mot gruppeprosess gjelder særskilt for Paretosaken, og Pareto anfører at det ikke er godtgjort at det foreligger stor interesse for deltakelse i et gruppessøksmål mot Pareto. Når det gjelder Paretos eventuelle ansvar overfor Solstad Offshore, så ligger mandatavtaler til grunn for Paretos oppdrag og disse inkluderer ansvarsbegrensninger. En aksjeeier kan ikke nå frem med et erstatningsansvar i større utstrekning enn det selskapet kunne. Et eventuelt profesjonsansvar gir heller ikke tredjeparter, i dette tilfellet aksjonærene, erstatningsrettslig vern. Pareto mener at ansvarsbegrensningene i mandatavtalene vil slå inn med full tyngde, og da er ikke et gruppessøksmål med opptil 13 000 aksjeeiere den beste prosessformen.

Rettsens vurdering

Spørsmål om forening

Pareto ba i tilsvaret om at Paretosaken ble stanset. Oslo tingrett avsa kjennelse 2. september 2024 om at saken ikke skulle stanses. Pareto anket stansings spørsmålet til Borgarting lagmannsrett, som 28. oktober forkastet anken. Selv om kjennelsen ikke er rettskraftig, legger retten til grunn at Paretosaken ikke skal stanses. Gitt de begrensede mulighetene partene har til å få omgjort lagmannsrettens kjennelse, finner retten at det er tilstrekkelig sannsynlig at saken ikke skal stanses, og at retten nå kan avgjøre om sakene skal forenes.

Saksøkerne i de to sakene har bedt om at sakene forenes til felles behandling etter tvisteloven § 15-6. Etter bestemmelsen kan retten forene til felles behandling saker som reiser likeartede spørsmål, som skal behandles med samme sammensetning av retten og etter hovedsakelig samme saksbehandlingsregler, og retten er gitt en nokså fri adgang til å samle behandlingen av flere saker. Avgjørende for rettens vurdering er hensynet til prosessøkonomi, og til forsvarlig og rasjonell behandling av de to tvistene.

I denne kjennelsen kommer retten til at ingen av sakene skal fremmes som gruppesøksmål, og vilkåret om at sakene skal behandles med samme sammensetning og etter samme saksbehandlingsregler er oppfylt.

Sakene gjelder likeartede spørsmål i tvisteloven § 15-6's forstand. Retten viser til at sakene gjelder ulike sider av samme Transaksjon. Styreansvarssaken er anlagt mot styret, daglig leder og Aker. Saken mot Aker bygger på anførsler om illojal påvirkning av styret før eller i forbindelse med beslutningen om å gjennomføre Transaksjonen. Paretosaken er anlagt mot Pareto i rollen som tilrettelegger for den samme Transaksjonen, og bygger også på anførsler om illojal påvirkning av styret og medvirkning til styrets påstått uaktsomme handlinger.

Etter rettens oppfatning vil en samlet behandling av disse to sakene være hensiktsmessig, rasjonelt og prosessbesparende. Retten har lagt vekt på at det dreier seg om store og omfattende saker som krever mange rettsdager til hovedforhandling (det er foreløpig reservert 10 uker), og hvor det er stor grad av sammenfall i det underliggende faktum. Dersom sakene behandles hver for seg vil det samme faktum, de samme dokumentbevis og de samme vitnene måtte gjennomgås og høres to ganger. En samlet behandling er derfor prosessøkonomisk rasjonelt, særlig i lys av omfanget av det felles faktum. Retten har tatt hensyn til at prosessen vil ta noe lenger tid om saken behandles samlet, men at tiden som vil medgå til samlet behandling er vesentlig mindre enn den totale tiden som vil medgå ved separat behandling av sakene. Dette vil også få følge for de totale sakskostnadene.

Retten finner at vilkårene for å forene de to sakene er oppfylt, og at felles behandling er forsvarlig og mest hensiktsmessig. Retten beslutter derfor at sakene forenes til felles behandling, jf. tvisteloven § 15-6.

Skal sakene fremmes som gruppesøksmål?

Saksøkerne har anlagt begge sakene som gruppesøksmål. De samme hensyn gjør seg gjeldende i begge sakene, og retten kommer i denne kjennelsen til at sakene skal forenes. Spørsmålet om sakene skal tillates fremmet som gruppesøksmål vil derfor behandles samlet for begge sakene.

Adgangen til å fremme gruppesøksmål ble innført i norsk rett gjennom tvisteloven i 2005. Gruppesøksmål er kjennetegnet ved at flere organiserer seg på samme side, og at en

representant opptrer på vegne av gruppen og binder gruppen ved sine prosesshandlinger. Avgjørelser får rettskraft for hele gruppen. Gruppesøksmål finnes i to former – påmeldingsgruppesøksmål og utmeldingsgruppesøksmål, og formen har betydning for hvem saken er rettskraftig avgjort for. I utmeldingsgruppesøksmål blir et gruppemedlem automatisk med, forutsatt at man har et krav som faller innenfor rammen. I søksmål etter påmeldingsalternativet må en deltaker aktivt melde seg på for å delta i gruppesøksmålet. Saker etter påmeldingsalternativet kan karakteriseres som en praktisk organisering av mange parter på saksøkersiden, og fremstår som en potensiell effektivisering av saker med subjektiv kumulasjon, jf. Høgetveit Berg/Nordby *Gruppesøksmål* (2012) side 14. En styrke ved gruppesøksmål er at gruppemedlemmer kan få sine individuelle krav avgjort i et søksmål der terskelen for å gå til sak separat er høy.

Gruppesøksmålene i våre saker er reist på vegne av aksjonærer i Solstad Offshore ASA. Sakene er fremmet etter påmeldingsalternativet. Saksøker har opplyst at det dreier seg om ca 13 000 aksjonærer som potensielt kan delta i gruppesøksmålet. De saksøkte har anført at Kistefos i realiteten står nokså alene i aksjonærgruppen om sitt standpunkt. Kistefos har kartlagt den foreløpige interessen for et gruppesøksmål, og har fått tilbakemelding fra 279 aksjonærer som uforpliktende har meldt at de kan være interessert i å delta i et gruppesøksmål mot styret/daglig leder i Solstad Offshore og Aker Capital. De er ikke spurt om de vil være med som part i saken basert på subjektiv kumulasjon. De er heller ikke spurt om de ønsker å delta i et gruppesøksmål mot Pareto.

Retten skal avgjøre om saken skal fremmes som gruppesøksmål eller ikke, jf tvisteloven § 35-4 (1), og vilkårene for å fremme saken som gruppesøksmål fremgår av tvisteloven § 35-2. Det er særlig vilkårene beskrevet i § 35-2 (1) bokstav a – om aksjonærenes krav kan bedømmes *på samme eller vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag*, og bokstav c – om *gruppeprosess er den beste behandlingsmåten* – som er omstridt i denne saken.

Ved prøvingen av om vilkårene for å fremme sakene som gruppesøksmål etter tvisteloven § 35-2 er oppfylt, herunder om kravet til likhet er til stede, skal retten uprøvet legge partenes faktiske påstander og materielle krav til grunn, men prøve partenes pretensjoner om prosessuelle forhold.

§ 35-2 bokstav a stiller krav om likhet. I følge forarbeidene, Ot.prp nr 51 (2004-2005), er gruppesøksmål ikke utelukket selv om det er individuelle spørsmål i saken, og det må legges vekt på om de dominerende sidene av saken gjelder fellesspørsmål. Det er også av betydning om det er mulig å pådømme fellesspørsmål og individuelle krav for seg. For subjektiv kumulasjon etter tvisteloven § 15-2 er det et vilkår at det er så *nær sammenheng mellom kravene* at de bør behandles i samme sak. For felles behandling etter tvisteloven § 15-6 er vilkåret at saken reiser *likeartede spørsmål*. For gruppesøksmål er det i § 35-2 stilt krav om at *kravene er basert på vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag*. I gruppesøksmål kan ikke gruppemedlemmene opptre selvstendig, og retten skal gi en felles

dom som skal være tvangsgrunnlag for alle gruppe medlemmene. Dette tilsier at det må stilles strengere krav til likhet for kravene i gruppesøksmål sammenlignet med subjektiv kumulasjon, jf Høgetveit Berg/Nordby *Gruppesøksmål* (2012) side 59.

Hvor store forskjeller mellom kravene som tillates innen samme gruppesøksmål må vurderes konkret. I tilfeller hvor det er individuelle forskjeller mellom kravene, vil slike forskjeller også spille inn på rettens vurdering av om gruppeprosess er den beste beste behandlingsmåten, jf. RG-2009-1585. Retten skal ta utgangspunkt i det rettslige grunnlaget for kravet, som i denne saken er likt for alle aksjonærene, men også de saksøktes anførsler får betydning.

De saksøkte har anført at rettens vurdering av aksjonærenes krav om at de er utsatt for grov forskjellsbehandling, og derved har lidt et økonomisk tap, vil være ulik overfor ulike aksjonærer, og at det vil gjøre seg gjeldende store forskjeller innenfor aksjonærgruppen. Ulikhetene er knyttet både til tidspunkt for aksjeerverv, og til at ikke all forskjellsbehandling av aksjonærer nødvendigvis vil utgjøre ansvarsbetingende forskjellsbehandling. Saksøkerne mener at de saksøktes innvendinger er en irrelevant innsigelse. Begge siders anførsler om dette er knyttet til jus og faktum som vil måtte vurderes i rettens avgjørelse i hovedsaken, og som retten i denne omgang ikke skal prøve. Når de saksøkte pretenderer at det gjør seg gjeldende relevante forskjeller i aksjonærgruppen, f eks knyttet til evnen til å være med i en rettet emisjon, og derved potensielt relevante forskjeller både ved erstatningsgrunnlaget og årsakssammenhengen, så må retten legge det til grunn nå. Konsekvensen er at det da er potensielle forskjeller i kravet fra ulike aksjonærer som ikke nødvendigvis på forhånd lar seg identifisere eller kategorisere.

Søksmålene er fremmet på vegne av aksjonærer som eide aksjer i Solstad Offshore pr 22. oktober 2023 (da Transaksjonen ble signert) og/eller 16. januar 2024 (da Transaksjonen ble gjennomført), og retten må i dom i saken ta stilling til hvilket tidspunkt som er avgjørende. Det vil også kunne være bevegelser i aksjebeholdningen hos den enkelte aksjonær som er relevant for vurderingen av årsakssammenheng og tap, avhengig av hvilket resultat retten kommer til i dom i saken. Ulikheter kan i prinsippet løses ved å opprette undergrupper etter tvisteloven § 35-10, men det er risiko for at undergrupper ikke fanger opp alle ulikheter i bevegelser og tidspunkter for kjøp og salg av aksjer i selskapet. Selv om de dominerende sidene av saken gjelder spørsmål som er felles, så kan det blir vanskelig å pådømme individuelle krav hver for seg dersom saken behandles som gruppesøksmål.

Oppsummeringsvis mener retten at det potensielt gjør seg gjeldende forskjeller mellom aksjonærer som enklere kan håndteres individuelt i tilfeller hvor flere parter deltar gjennom subjektiv kumulasjon enn i et gruppesøksmål.

§ 35-2 (1) bokstav c stiller som vilkår for å tillate gruppesøksmål at gruppeprosess er den beste behandlingsmåten. Lovens krav er at gruppeprosess skal være det *beste* alternativet. Hvis en annen behandlingsform er like god, så er vilkåret ikke oppfylt. Spørsmålet er om retten etter en totalvurdering av hele sakskomplekset finner at gruppesøksmål vil gi den mest hensiktsmessige behandlingen, sammenlignet med andre kollektive eller individuelle behandlingsmåter. I dette tilfellet er alternativene enten subjektiv kumulasjon av flere parter krav, eller at den anlagte saken fortsetter som "pilotsak", som (med eller uten avtale om å være avgjørende også for andre parter) kan danne grunnlag for fortsatt forfølgelse av individuelle krav.

Saksøkerne har argumentert med at gruppesøksmål er en fordel fordi det er prosessøkonomisk irrasjonelt å ta ut separate søksmål, særlig for mindre aksjonærer. Til dette bemerker retten at det ikke er gjennomføring av individuelle separate søksmål som er alternativet, men subjektiv kumulasjon av flere aksjonærer på saksøkersiden. Ved slik gjennomføring vil Kistefos' prosessfullmektig kunne representere også de øvrige interesserte aksjonærene, slik samme saksøker til illustrasjon organiserte søksmål på vegne av 116 aksjonærer i Instabank ASA i TOSL-22-165092. En slik gjennomføring er etter rettens oppfatning det beste alternativet i denne saken. Saksøkerne har ikke beskrevet fordeler ved å gjennomføre saken som gruppesøksmål sammenlignet med subjektiv kumulasjon som medfører at gruppeprosess er den beste gjennomføringsmåten.

Retten bemerker at partene på egen hånd kan avtale forutsetninger og begrensninger i ansvar for egen sides sakskostnader, og er ikke avhengig av at retten fastsetter rammer for det. Kistefos anfører at småaksjonærer risikerer helt uproporsjonalt ansvar for sakskostnader ved et eventuelt tap. Retten kan ikke se at mulig risiko for sakskostnader er et argument for gruppesøksmål og mot subjektiv kumulasjon etter tvisteloven § 15-2. Retten viser til tvisteloven § 20-6 (2), som fastsetter at retten bestemmer om partene skal hefte felles for hele eller deler av beløpet. Det er med andre ord ingen automatikk i at en part som deltar ved subjektiv kumulasjon risikerer noe større kostnadsansvar enn i et gruppesøksmål. Partene står også fritt til å avtale kostnadsansvar for egne advokatkostnader som vilkår for å delta ved subjektiv kumulasjon. Retten bemerker at også "pilotsøksmål" er et alternativ her. Kistefos har allerede gått til søksmål, og de har i sin uforpliktende invitasjon til å bli med i gruppesøksmålet uttalt at de uansett vil forfølge sitt eget krav. Dersom de vinner frem, vil andre aksjonærer etter omstendighetene kunne basere sine krav på det etter hvert rettskraftige resultatet i dommen i saken hvor Kistefos er part. For småaksjonærer kan det være det mest rasjonelle alternativet, selv om de må hensynta risikoen for foreldelse av sitt krav.

Aksjonærer i Solstad Offshore på et gitt tidspunkt er en avgrenset gruppe, som lett kan identifiseres og som man kan komme i kontakt med på annen måte enn gjennom rettens varsling av gruppesøksmål. Det er i denne saken ikke behov for den formen for varsling av gruppesøksmål som tvisteloven legger opp til for å gjøre potensielle kravshavere

oppmerksom på muligheten for å få en prosessøkonomisk gunstig avgjørelse av sitt krav. Man må her kunne legge til grunn at de aktuelle aksjonærer i Solstad Offshore allerede er kjent med søksmålet som Kistefos har anlagt, både gjennom behandling i selskapsorganer, gjennom media og gjennom den prosessen Kistefos har initiert, blant annet på nettsiden *solstadskandalen.no* for å undersøke interessen for et gruppesøksmål.

Det var ca 13 000 aksjonærer i Solstad Offshore på de aktuelle tidspunktene. Basert på de undersøkelsene som Kistefos har gjort og den fremlagte listen over aksjonærer som uforpliktende har meldt sin interesse, er det lite som tyder på at et gruppesøksmål etter påmeldingsalternativet kommer til å omfatte noe i nærheten av dette antallet. Kistefos har oppgitt at 279 aksjonærer har meldt sin interesse, og de saksøkte har anført en rekke grunnlag for at dette tallet uansett er usikkert. Retten antar at det aktuelle antallet reelt interesserte som vil melde seg på søksmålet mot et krav om innbetaling av forskudd, slik Kistefos har krevet, realistisk sett vil være lavere. Retten bemerker likevel at selv om antallet skulle bli noe høyere, så er dette ikke i seg selv et omfang som gjør subjektiv kumulasjon spesielt problematisk. Retten viser til at det finnes eksempler i rettspraksis hvor det var 320 saksøkere (Rt-2006-71) og reguleringskjønn med flere tusen parter.

Gruppeprosess er generelt mer omfattende, tidkrevende og kostbart enn allmennprosess. Kostnader og generell prosessøkonomi blir derfor også et moment mot å tillate gruppeprosess, når det finnes gode alternativer. Slik retten ser det er det heller ikke særlig grunn til å anta at en gruppeprosess i denne saken vil tiltrekke seg flere interessenter, og derved få avgjort saken for flere aksjonærer, sammenlignet med om man velger subjektiv kumulasjon. Retten viser her til den kommunikasjonen og dialogen som Kistefos har ført med de øvrige aksjonærene, og som er fremlagt for retten.

At saken mellom aksjonærer i DNO AS og Staten (TOSLO-08-182658) ble fremmet som gruppesøksmål er etter rettens oppfatning ikke et argument av betydning for om gruppesøksmål er verken egnet eller det beste alternativet i våre saker. Rettens kjennelse i DNO-saken er svært kort, og gir i realiteten ingen begrunnelse for hvorfor gruppesøksmål ble valgt. Kjennelsen som fremmet gruppesøksmålet ble ikke anket, og de senere avgjørelser i saken problematiserer ikke gruppesøksmålsformen.

Retten finner etter dette at gruppeprosess ikke er den beste behandlingsmåten i disse sakene. Retten har både lagt vekt på at de saksøkte pretenderer at det ikke er vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag for kravet for alle aksjonærene, og at gruppesøksmål ikke er den beste behandlingsmåten. Slik retten ser det er eventuell subjektiv kumulasjon av ytterligere aksjonærer som ønsker å fremme sitt krav i samme sak et minst like godt alternativ i denne saken. De saksøkte har ikke hatt spesielle innvendinger mot slik subjektiv kumulasjon.

Vilkårene for å tillate søksmålet fremmet som gruppesøksmål er ikke oppfylt, jf. tvisteloven § 35-2, og retten tillater da ikke at søksmålet fremmes i denne prosessformen.

Saken fortsetter etter dette i allmennprosessuelle former, slik saksøker Kistefos har bedt om. Retten setter foreløpig ingen frist for å bringe eventuelle nye aksjonærer inn i søksmålet på saksøkersiden basert på subjektiv kumulasjon.

Sakskostnader

De saksøkte i Styreansvarssaken har krevet dekket sine sakskostnader knyttet til behandlingen av begjæringen om gruppesøksmål. Etter at retten ba om at det skulle innsendes kostnadsoppgaver og kommentarer til slike, har også Pareto krevet dekket sine kostnader.

Saksøkerne har motsatt seg at retten tilkjenner sakskostnader nå, og har vist til tvisteloven § 20-8 og hovedregelen om at spørsmålet om sakskostnader avgjøres ved avslutning av saken i instansen. Saksøkerne har ikke krevet dekning for sine sakskostnader på dette stadium i saken.

Retten finner, under en viss tvil, at et krav om sakskostnader knyttet til om saken skal fremmes som gruppesøksmål eller ikke skal avgjøres i kjennelsen som nekter gruppesøksmålet fremmet. Søksmålene fortsetter som alminnelige søksmål fordi saksøker har krevet det, men kravet om å fremme saken som gruppesøksmål må anses som endelig avgjort. Et krav om å nekte saken fremmet som gruppesøksmål er etter rettens oppfatning en endelig avgjørelse av gruppesøksmålet. Dette er ikke fullt ut sammenlignbart med krav om bevis tilgang, stansing eller andre prosessuelle krav, hvor kostnadene skal inngå i det samlede kravet for instansen, jf tvisteloven § 20-8. Høgetveit Berg/Nordby *Gruppesøksmål* (2012) side 168 tar også til orde for at sakskostnadsspørsmålet knyttet til en begjæring om gruppeprosess som nektes fremmet skal avgjøres samtidig med at gruppesøksmålet ikke fremmes.

De saksøkte har vunnet frem med sin anførsel om at gruppesøksmål skal nektes fremmet, og har således vunnet denne delen av saken fullstendig. De har derfor krav på dekning for sine rimelige og nødvendige sakskostnader knyttet til behandlingen av spørsmålet om saken skal fremmes som gruppesøksmål, jf. tvisteloven § 20-2 (1), jf. § 20-5 (1). Retten understreker at dette kun omfatter spørsmålet om gruppeprosess, og ikke spørsmålet om forening etter tvisteloven § 15-6. For sistnevnte problemstilling følges hovedregelen i tvisteloven § 20-8. Saken er ikke avsluttet for instansen, og krav om sakskostnader knyttet til forening utstår til endelig avgjørelse.

Prosessfullmektig for saksøkte nr 1-5 i Styreansvarssaken, som har fremmet anførsler om å nekte gruppesøksmålet fremmet også på vegne av de øvrige saksøkerne, har krevet dekket kr 295 000, og har fremlagt kostnadsoppgave som viser at to advokater til sammen har

jobbet i 48 timer med spørsmål om gruppesøksmål. Saken som sådan gjelder store verdier mellom kommersielle aktører, og retten har forståelse for at man går grundig til verks. Retten finner likevel at kravet langt overstiger hva som er rimelig og nødvendig arbeid i forbindelse med det begrensede prosessuelle spørsmålet om å nekte eller fremme saken som gruppesøksmål. Retten tilkjenner sakskostnader med kr 75 000, med tillegg av merverdiavgift, totalt kr 93 750, til dekning for rimelige og nødvendige utgifter i saken, jf. tvisteloven § 20-5 (1). Ved vurderingen av kostnadsomfanget har retten lagt vekt på at det dreier seg om prosessuelle spørsmål av litt uvanlig karakter, og at det er levert til sammen tre prosesskriv hvor vilkårene for gruppesøksmål er omtalt over til sammen 16 sider.

De saksøkte i Paretosaken har krevet dekket kr 40 200, som tilsvarer 9 timer fordelt på to advokater. Det fremgår av sakskostnadsoppgaven at de krever dekket kostnader knyttet til både gruppesøksmål og forening. Det er som nevnt bare kostnadene knyttet til gruppesøksmål som avgjøres nå. Retten fastsetter skjønnsmessig at de saksøkte i Paretosaken har krav på å få dekket kr 25 000 for rimelige og nødvendige utgifter i saken, jf tvisteloven § 20-5 (1).

Pareto har fradragsrett for inngående merverdiavgift, og sakskostnader skal tilkjennes uten merverdiavgift. De øvrige som tilkjennes sakskostnader har ikke fradragsrett for merverdiavgift, og tilkjennes sakskostnader inkludert merverdiavgift.

* * * * *

SLUTNING

1. Sak 24-078937 og 24-078941 forenes til felles behandling, jf. tvisteloven § 15-6.
2. Sakene 24-078937 og 24-078941 tillates ikke fremmet som gruppesøksmål.
3. Kistefos AS og Kistefos Investment AS skal erstatte sakskostnadene til Harald Espedal, Ingrid Kylstad, Ellen Solstad, Lars Peder Solstad og Peder Sortland med kr 93 750 -nittitretusen syvhundreogfemti- innen 2 -to- uker fra forkynnelse av denne kjennelsen.
4. Kistefos AS og Kistefos Investment AS skal erstatte Pareto Securities sakskostnader med kr 25 000 -tjuefemtusen- innen 2 -to- uker fra forkynnelse av denne kjennelsen.

Retten hevet

Helen Engebrigtsen

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.